

Unes veus que diuen

En un món tan ple d'oportunitats i de fresses més d'un cop passa que les coses ni es veuen, ni es senten. Deu haver-hi hagut un temps que qualsevol programació o qualsevol activitat cultural, per petita que fos, tenia un ressò: avui, però, si és que s'aconsegueix, el ressò és sobretot una qüestió de diners o de constància i feina. Entre els mesos de novembre i desembre passat, en el Teatre Mundial de la Bisbal s'ha celebrat el cicle Veus, un cicle que ha nascut amb l'objectiu «d'apropar el públic a noves maneres de tractar els textos poètics i de recuperar la veu d'aquells que lluiten perquè tantes coses no caiguin en l'oblit». Segons els seus organitzadors, aquestes noves maneres passen per «les inseparables relacions que tenen amb la música i amb la imatge». Jordi Dauder, que és qui va inaugurar el cicle, va presentar el 13 de novembre de 2004 un espectacle poètic audiovisual on condemnava la guerra i recitava poemes de Camer, Vinyoli, Estellés i, sobretot, entre molts altres, de Miquel Martí i Pol. Vaig anar-hi i vaig tenir la sensació que Dauder veia tots els poetes excessivament iguals, que la música era una mica massa deslligada dels textos, que les imatges eren excessivament vistes. Potser, en un món on el que no hi ha sovint són paraules, són més que res les paraules el que hauríem de reivindicar. Però no em facin gaire cas perquè, en aquest món també, tots tenim l'experiència que tenim i el cert és que Dauder sap recitar i que molta gent que el va sentir va sortir entusiasmada de l'espectacle. Quan escric aquestes ratlles, encara no hi ha hagut cap més actuació. Quan vostès les llegeixin, el cicle ja haurà acabat. Hi hauran participat, a més, Jaume Sisa, que haurà presentat *Ensisa't*, el seu darrer espectacle; Toni Subirana, que en el seu tercer disc ha musicat Sagarra, i Anwar Abudragh, que no havia actuat mai a Catalunya, que fa joze i oud, i que recita poemes d'Akhmatova i de Szymborska, també entre d'altres. No fa pas gaire, editorial Proa va reeditar les *Versions d'Akhmatova i Tsvetàieva* de Maria Mercè Marçal i Monika Zgustová. Una d'aquestes versions és el *Rèquiem*, segurament el llibre més important d'Akhmatova i segur que el que els lectors catalans tenim més a l'abast. La primera part de l'*Epíleg de Rèquiem*, acaba amb aquests versos: «I si vull alçar un prec no és per mi sola: / prego per tots els meus companys en la dissort, / enmig del fred ferotge i en l'ardent juliol, / vora el mur roig que romania sord». Encertades o no, com les poesies, les propostes culturals són semblants al prec. Veus que es diuen i que proven d'arribar al seu destí. Tot sovint, la indiferència té solució. No en té ni el desert, ni el silenci.

Xavier Cortadellas

L'observació del muntatge és tota una prova fèl·la de la malla espacial que varen teixir les torretes, amb un nexe de primer ordre fixat a Barcelona, al castell de Montjuïc. Allà arribava la línia civil amb origen a Madrid —que passava per València— i hi partia la branca que continuava fins a la Jonquera. També hi tenien l'origen vàries línies de telegrafia òptica militar, com les que anaven fins a Lleida, Vic o Girona. Altres línies militars foren la de Manresa a Solsona, la de Manresa a Vic, la de Girona a Olot o la d'Olot a Vic, entre d'altres. En total, un recorregut d'uns 800 km. L'exposició també permetia gaudir de la reconstrucció d'una torreta amb el seu mecanisme de transmissió de senyals o de la reproducció d'alguns documents. El clima bel·licista de les carlinades, especialment intens a Catalunya, impulsà la construcció de la xarxa.

L'exposició propiciada per Jaume Prat és, sens dubte, una contribució valuosa al coneixement d'aquest patrimoni mig oblidat. Tant de bo sigui una passa endavant per impulsar la recuperació d'una seva part que és el símbol d'una època que ha deixat una petjada ben característica sobre el nostre paisatge.

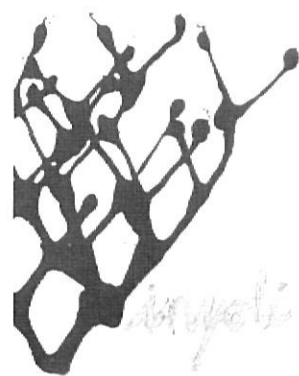
David Pavón

Un retrobament amb Vinyoli, i més

Santa Coloma de Farners va acollir els dies 15, 16 i 17 d'octubre de 2004 la celebració del I Simposi Internacional Joan Vinyoli, amb un notable èxit en participació científica i popular, i en guix de resultats.

Des de l'inici dels actes hom es preguntava per què no celebràvem ja el vintè simposi —d'acord amb els anys escolats des de la mort del poeta—, i no pas tot just el primer. La resposta es feia evident de seguida: la figura i l'obra de Vinyoli clamaven ja de temps per una atenció que no havien rebut i es mereixen. Era necessari un retrobament. Així ho van creure els entusiastes impulsors (Pep

Solà, Sebastià Goday i Josep M. Cases) d'una iniciativa que ha tingut i té encara múltiples vessants. El simposi acadèmic n'és un de molt important, que es beneficià encertadament de la col·laboració i punts de vista d'estudiosos i professors universitaris de diversa procedència en la definició de continguts i orientació; cal esmentar els professors i poetes Xavier Macià (UdL) i Joan Elies Adell

Cartell de Perejaume.

(UOC), el primer dels quals editor de l'obra completa de Vinyoli (2001), i el crític Sam Abrams, a més d'un ampli comitè científic. La bandera del simposi, en consonància, el cartell de Perejaume.

El simposi significava en certa manera la culminació d'un procés que s'ha anomenat precisament, en l'àmbit local de la ciutat selvatana, «retrobarament amb Vinyoli». Ha inclòs la recuperació de la memòria i les imatges de la presència a la vila, l'atribució del nom del poeta a la biblioteca pública, una pàgina web (<http://joanvinyoli.udl.es/>), un seguit de rutes literàries per l'entorn que l'inspira, un grup de treball d'ensenyants i les propostes didàctiques que generaren... En fi, un conjunt d'activitats amb incidència i eficàcia difusora, que ara arribaven al punt àlgid amb la celebració del simposi acadèmic. Més retrobarament.

Durant dos dies sencers, ponències (Joan Margarit, Vicent Alonso, Manuel Forcano, Ferran Carbó, Rosa M. Delor, Enric Casasses, Lluís Solà...), diverses taules rodones i una bona colla de comunicacions van refer les relacions humanes del poeta, van aportar valoracions i lectures de la seva obra, van amidar la seva presència permanent i les repercussions en l'obra dels joves poetes d'abans i d'ara... Al vespre, cada dia, «Poetes per a Vinyoli», obra d'ell i de cada autor contemporani present al simposi llegida als assistents, i recitals (Rafael Subirachs i Gisela Bellsolà, Toti

Soler amb Carles Rabassa). Al vestibul de l'auditori que acollia el simposi, una exposició d'Adrià Creus. La gastronomia, generosa, també d'inspiració vinyoliana. Tot plegat per posar de relleu la dimensió i la projecció que pertoca a Vinyoli.

Les conclusions, les llegí al final del segon dia Sam Abrams; al·ludien als resultats obtinguts, a les mancances pendents de cobrir en edicions i difusió de l'obra del poeta i a la celebració, ja emparaulada, del II Simposi a Begur el 2009 (sota la conducció de Cristina Badosa) i del tercer a Barcelona el 2014, coincidint amb el centenari del naixement de Vinyoli. Un tancament rodó per a una activitat que encara havia de continuar amb tot de propostes participatives el diumenge, dia 17 (l'«Itinerari» pel Parc de Sant Salvador, el «Festival poètic» i encara «Santa Coloma per a Joan Vinyoli», que implicà les entitats i grups artístics locals). Entusiasme i eficàcia dels promotors, encert en l'orientació, suport decidit del municipi, riquesa de resultats (que veuran la llum) i línies de futur... Un retrobarament que, fet i fet, no es tancava allà, en el simple produir-se, sinó que preveia el seu propi aprofundiment. Retrobarament, i més.

Narcís Figueras i Capdevila

Montserrat Llonch: una Girona personal i perpètua

Del 22 d'octubre al 27 de novembre de 2004, el Museu d'Història de la Ciutat va acollir una exposició del tot significativa per a la cultura i l'art gironí. Es tracta de la primera retrospectiva dedicada a l'obra de la pintora Montserrat Llonch (1928-2000), després de la seva mort ara farà quatre anys.

L'exposició, titulada «La força tranquil·la», engloba una setantena d'obres de Montserrat Llonch. Són, bàsicament, dibuixos i pintures que abracen tota la seva trajectòria, des de les primeres peces més acadèmiques realitzades en el taller del pintor

Orihuel, als últims paisatges, caracteritzats per una pinzellada molt més solta i que en alguns casos s'aproxima gairebé a l'abstracció. La importància de la mostra rau en el fet que, a part del conjunt d'obra exposada (provenent del Museu d'Art, de la Diputació de Girona i de col·leccions privades), hom es pot aproximar també a Montserrat Llonch a partir d'un conjunt de textos i d'un audiovisual protagonitzat per artistes, amics i escriptors que la conegueren.

Sense cap mena de dubte, l'obra de Montserrat Llonch es pot considerar a hores d'ara com l'autèntic paradigma de l'art gironí, ja que és en aquesta ciutat on va néixer i viure l'artista, i on aquesta construí el seu propi univers creatiu. Llonch pintà i dibuixà natures mortes, interiors i retrats, la majoria dels quals protagonitzats per dones molt properes a la vida personal de l'artista,

Montserrat Llonch
(Girona, 1928-2000).

